

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Alkoholi aktsiisipoliitika, sh maksumäärade tõstmine on seadusandja otsustada

Alkoholi aktsiisipoliitika, sh maksumäärade tõstmine on seadusandja otsustada

30. juuni 2017

Riigikohtusse pöördus põhiseaduspärasuse kontrolliks õiguskantsler, kes leidis, et aktsiiside ennaktõstmine riivab alkoholi käitlemisega tegelevate ettevõtete ettevõtlusvabadust.

Õiguskantsleri hinnangul tekkis alkoholikäitlejail õiguspärane ootus, et 2015. aastal vastu võetud seadusega aastateks 2017 ja 2018 paika pandud aktsiisimäärasid ei tõsteta.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium ei nõustunud õiguskantsleriga, leides, et 2015. aasta seaduse alusel ei saa alkoholikäitlejail õiguspärast ootust tekkida. Kolleegium selgitas, et põhiseadusest tuleneb küll õiguspärase ootuse põhimõte, mis peab andma kindluse kehtestatud normide püsijäämise suhtes, kuid see ei võta parlamendilt õigust seadusi muuta.

Seadusandjal on ulatuslik pädevus maksude kehtestamisel ja see tähendab ka suurt kaalutusruumi aktsiisipoliitika elluviimisel. Seega võib rahvasaadikuist koosnev kogu õigussuhteid vastavalt muutunud oludele ümber kujundada ning sellega paratamatult halvendada mõnede ühiskonnaliikmete olukorda. „Olukord, kus maksumäärad on aastateks ette kindlaks määratud ja seadusandjal puudub võimalus neid muuta, arvestades muutunud majanduslikke ning sotsiaalseid olusid, ei pruugi olla demokraatia põhimõttega kooskõlas,“ lisas kolleegium. Kohtulik kontroll siinjuures on piiratud.

Riigikohus nõustus õiguskantsleriga, et vaidlusalused sätted mõjutavad alkoholikäitlejate ettevõtlusvabadust negatiivselt, kuna aktsiisimäära tõusu tõttu kasvanud toote lõpphind võib kaasa tuua nõudluse vähenemise ja seetõttu ka ettevõtja kasumi vähenemise. Samas märkis kolleegium, et riigi kohustus on kaitsta rahva tervist ja kuna alkohol on üks suuremaid tervisekahju põhjustajaid, on alkoholi tootmisele, müügile ja tarbimisele seatud piirangud kahtlemata vajalikud. Alkoholi hinnapoliitika, sh aktsiisid, on oluline osa alkoholi liigtarvitamise vastu suunatud alkoholipoliitikast.

Eeltoodud põhjustel jättis Riigikohus rahuldamata õiguskantsleri taotluse tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise punktid, mis sätestavad alkoholiaktsiiside tõstmise planeeritust kiiremini.

OTSUS 3-4-1-5-17 [1]

Merje Talvik
Kommunikatsiooniosakonna juhataja
Riigikohus
Tel. 7309042; 5333 9846

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/alkoholi-aktsiisipoliitika-sh-maksumaarade-tostmine-seadusandja-otsustada>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-4-1-5-17>